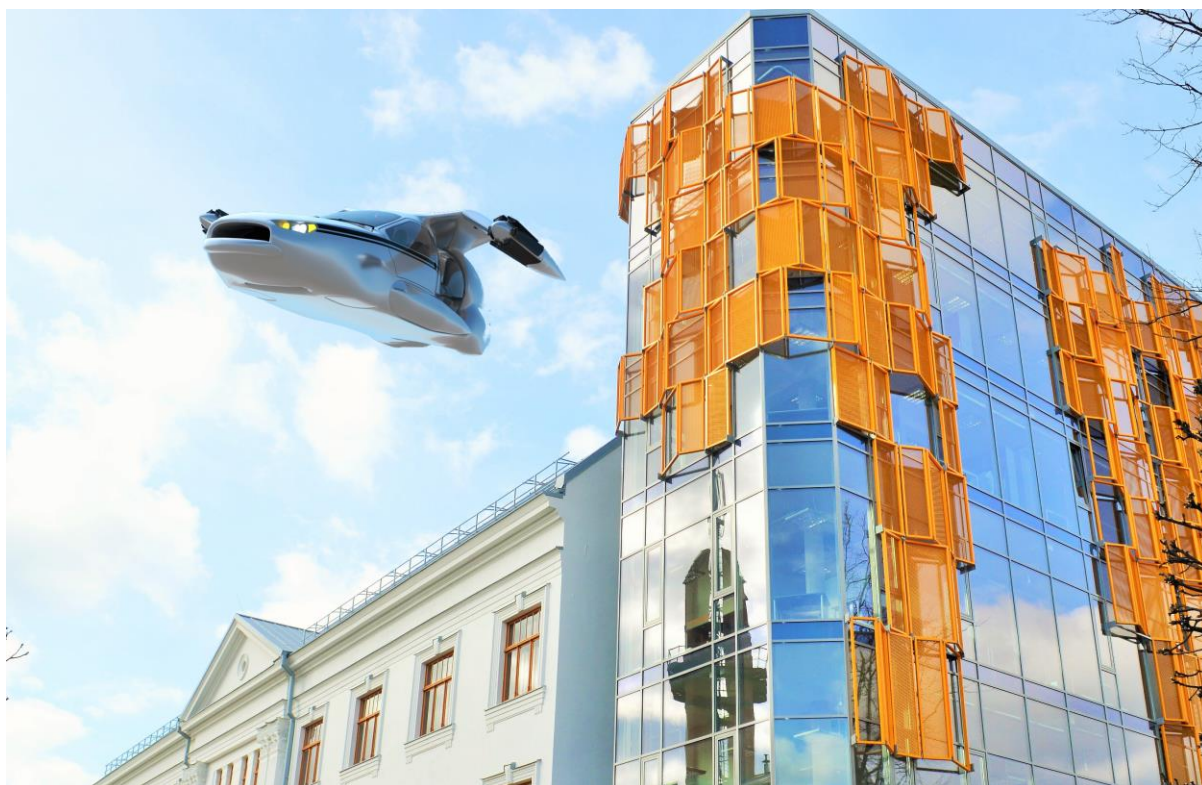

Cēsis

2015

CĒSU NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2030

Pirmā redakcija

Saīsinājumi

AP	Cēsu novada pašvaldības attīstības programma 2013.-2019.
CSB	Centrālais statistikas birojs
EM	LR Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FM	LR Finanšu ministrija
IP	Ilgtermiņa prioritātes
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
IZM	LR Izglītības un zinātnes ministrija
LM	LR Labklājības ministrija
LR	Latvijas Republika
LVGMA	Latvijas vides ģeoloģijas un metroloģijas aģentūra
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
SM	Stratēģiskie mērķi
UR	LR Uzņēmumu reģistrs
VARAM	LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VM	LR Veselības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
ZM	LR Zemkopības ministrija
z/s	Zemnieku saimniecība

IEVADS

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir Cēsu novada **hierarhiski augstākais** teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības **ilgtermiņa attīstības redzējums** (vīzija), stratēģiskie **mērķi**, attīstības **prioritātes** un **telpiskās attīstības perspektīva** līdz 2030.gadam.

CĒSIS:

Dibinātas 1206.gadā, trešā senākā pilsēta Latvijā

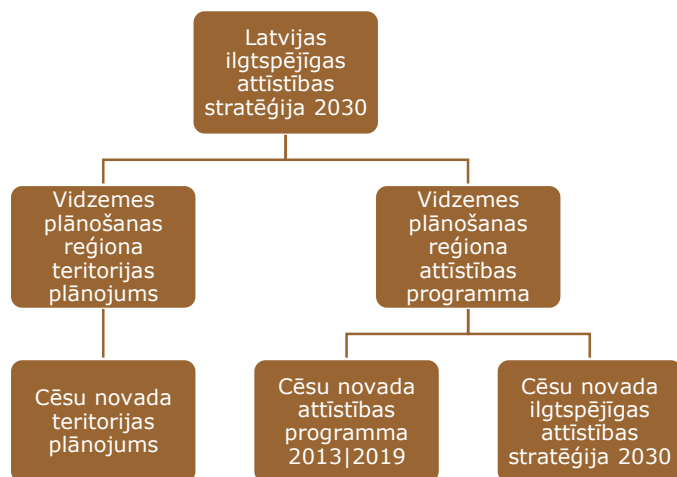
Otra lielākā pilsēta Vidzemē, Cēsu novada centrs

Saglabāta unikāla kultūras un vēstures vide

32 valsts un 114 vietējas nozīmes kultūras un vēstures pieminekļi

Nacionālais un reģionālais konteksts

Izstrādājot Stratēģiju un tās uzstādījumus, ievērots **pēctecības un savstarpējās saskaņotības princips** ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem attīstības mērķiem un prioritātēm. Tā ir saskaņota ar vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem: Cēsu novada un kaimiņu novadu – Piekuļu, Amatas Pārgaujas un Vecpiebalgas novadu attīstības plānošanas dokumentiem.

Nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumenti

Reģionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumenti

Vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokumenti

Stratēģija izstrādāta saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām", Attīstības plānošanas sistēmas likumu, Teritorijas attīstības plānošanas likumu, Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumiem Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā", Ministru kabineta 16.10.2012. noteikumiem Nr.711 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", kā arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Metodiskajiem ieteikumiem ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī (aktualizētā redakcija 04.04.2012.).

SATURA RĀDĪTĀJS

Saīsinājumi	2
1.Stratēģiskā daļa	5
1.1. Unikālās pamatvērtības ilgtspējīgai attīstībai	6
1.2. Redzējums par novadu 2030	7
1.3. Attīstības redzējums	7
1.4. Cēsu novada attīstības vīzija	8
1.5. Stratēģiskie mērķi	9
1.6. Ilgtermiņa prioritātes	11
1.7. Novada ekonomiskā specializācija	13
2.Telpiskās attīstības perspektīva	14
Funkcionālās telpas	17
2.1. Funkcionālā telpa "Centrs"	17
2.2. Funkcionālā telpa "Dzīvojamie rajoni"	19
2.3. Funkcionālā telpa "Ražošana"	22
2.4. Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas"	24
2.5. Funkcionālā telpa "Kūrorts"	26
2.6. Satiksmes infrastruktūra	28
2.7. Tehniskās infrastruktūras attīstība	31
2.8. Funkcionālā telpa "Lauku teritorijas"	33
2.9. Funkcionālā telpa "Ciemi"	35
3. Ieviešanas	37
Pielikumi	39

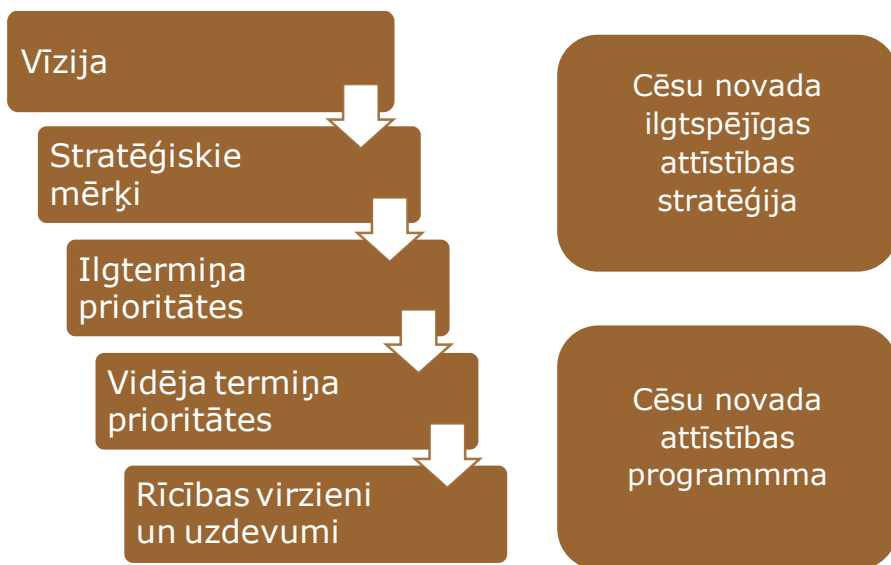
1.Stratēģiskā daļa

Attīstību plāno **ilgtermiņā** (līdz 25 gadiem), **vidējā termiņā** (līdz septiņiem gadiem) un **īstermiņā** (līdz trīs gadiem).

Pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokumentā – Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā – noteiktas galvenās novada pamatvērtības, definējot novada vīziju (nākotnes redzējums), stratēģiskos mērķus un nosakot ilgtermiņa telpiskās prioritātes.

Vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentā – Cēsu novada attīstības programmā – atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi un rīcības šo uzdevumu izpildei.

1.1. Unikālās pamatvērtības ilgtspējīgai attīstībai

Novada attīstība balstās vērtībās, kas atzītas par pamatu turpmākai darbībai un kas maksimāli efektīvi jāveicina un jāizmanto. Galvenās unikālās pamatvērtības, kas ir pamats Cēsu novada nākotnes redzējumam, ir novada **iedzīvotāji, vide un kultūrvēsturiskais mantojums**.

Iedzīvotāji

- Cēsu novadā uz dzīvi pārceļas jaunas, enerģiskas un radošas ģimenes ar bērniem, arī jaunieši pēc studijām sāk izvēlēties Cēsis par vietu dzīvei un darbam.
- Cēsu novada sabiedrība ir izglītota, atsaucīga, viesmīlīga, pilsoniski aktīva, radoša, uz attīstību vērsta. Cēsu novada iedzīvotājiem ir svarīga latviskā dzīvesziņa, tradīcijas un vēsture, bet viņi ir atvērti jaunajam, ko ienes 21.gadsimts.
- Cēsnieks – stiprs, godīgs, izglītots, tālredzīgs, lokālpatriotisks.

Kultūrvēsturiskais mantojums

Cēsu novada kultūrvēsturiskais mantojums un kultūras tradīcijas ir novada atpazīstamības zīme un identitātes pamats. Kultūrvēsturiskā mantojuma mūsdienīga, radoša interpretācija piesaista novadam iedzīvotājus un viesus.

Dabas bagātības, tīra vide

Cēsu novadā labi sadzīvo aktīva saimnieciskā darbība un dabas vide, savstarpēji mijiedarbojoties. Dabas vērtības novadā ir saglabātas un integrētas sociālekonomiskajos procesos.

1.2. Redzējums par novadu 2030

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā Latvija 2030:

"Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un **Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs.**"

1.3. Attīstības redzējums

Cēsu novadu 2030.gadā izvēlas par **prioritāro dzīves vietu Vidzemē**. Cēsu novada attīstība veicinājusi novada **teritorijas paplašināšanos** un Cēsu kā **ekonomiskā un politiskā centra nostiprināšanos** Vidzemē.

Cēsu novads ir Vidzemē vadošais novads, nacionālas nozīmes **radošo industriju, kultūras un tūrisma centrs**, kas ir ekonomiski aktīvs, mūsdienīgi kultūrvēsturisks ar stabilu iedzīvotāju skaitu. Cēsis ir **starptautiski atpazīstams** tūrisma galamērķis. Pilsētas vēsturiskā vide ir priekšnoteikums augstai pakalpojumu eksportspējai. Bērni aug **stiprās ģimenēs**, ir lepmi par savu pilsētu un **vēlas dzīvot Cēsīs**.

1.4. Cēsu novada attīstības vīzija

Divdesmit gadu periods ir ilgs laiks - tajā nomainās gandrīz vesela paaudze - un visus iespējamus attīstības virzienus valstiskā vai pasaules līmenī paredzēt nav iespējams. Stratēģijas mērķis ir definēt tos virzienus, kuri būs aktuāli visā stratēģijas darbības periodā neatkarīgi no iespējamajiem attīstības virzieniem valstiskā vai pasaules līmenī.

Vīzijas sasniegšanai Stratēģijā noteikti novada Stratēģiskie mērķi (SM), kas ir Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības galvenie stūrakmeņi ilgtermiņā. Mērķi noteikti, lai sekmētu novada konkurētspējas paaugstināšanu, dzīves kvalitātes uzlabošanu un vairotu novada iedzīvotāju labklājību.

1.5. Stratēģiskie mērķi

SM1 Spēcīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide

Mērķis paredz pilnvērtīgu un ilgtspējīgu novada resursu izmantošanu daudzveidīgai uzņēmējdarbības izaugsmei. Novadā radīta uzņēmējdarbību atbalstoša un investīcijas piesaistoša infrastruktūra. Uzņēmējdarbības vide ir piemērota gan uzņēmējdarbības uzsākšanai, gan paplašināšanai. Uzņēmējdarbība ir balstīta uz efektīvu vietējo resursu pielietojumu, radot augstas pievienotas vērtības, atpazīstamus un konkurētspējīgus produktus. Novads ir atpazīstams radošo industriju centrs, uzņēmēji ir inovatīvi un radoši.

SM2 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte

Novadā ir nodrošinātas daudzveidīgas izglītības, kultūras, sporta un sabiedriskās dzīves iespējas, kā arī pieejami kvalitatīvi veselības aprūpes un sociālās aprūpes pakalpojumi. Attīstīta, sakārtota infrastruktūra veido pievilcīgu vidi un veicina iedzīvotāju labklājību, drošību un komfortu. Novadu par dzīves vietu izvēlas radoši, enerģiski cilvēki, ģimenes ar bērniem, jaunieši pēc studijām atgriežas uz dzīvi novadā vai izvēlas to kā vietu atpūtai un brīvajam laikam.

SM3 Saglabāta un attīstīta unikāla kultūrvide un dabas vide

Ir saglabāts un attīstīts dabas un kultūrvēstures mantojums, radot novada dzīvi unikālu un pievilcīgu. Ir saglabāta dabas daudzveidība, tā ir atbilstoši apsaimniekota un pieejama iedzīvotājiem un tūristiem.

Ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti:

Rādītājs	Bāzes gads, 2013.gads	2019.gads	2030.gads	Datu avots	Sasaiste ar SM, IP
Iedzīvotāju skaits	18918 Cēsis - 17356	19 000	25 000	PMLP	SM1-SM3, IP1
Dabiskais pieaugums	-64	↗	↗	CSB	SM2, IP 1
Migrācijas saldo	-183	Apturēta negatīvā tendence	Apturēta negatīvā tendence	CSB	SM2, IP 1
Aktīvie uzņēmumi, skaits	1501	1550	1600	CSB	SM1, IP2, IP3, IP4, IP5
Vidējā darba samaksa, EUR	637	850	1200	CSB	SM1, SM2, IP2, IP4, IP5
Teritorijas attīstības līmeņa indekss	+0,536 (2013.) + 0,343 (2012.)	↗	↗	VRAA	SM1-SM3, IP1- IP5
Ieturētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa summa (EUR/gadā)	8 899 018	↗	↗	VID	SM1-SM3, IP1, IP5, IP4
Bezdarba līmenis (%)	6,30%	5,5%	5%	NVA	SM1, IP1, IP5, IP3
Tūristu skaits	416 000	↗	↗	Pašvaldības dati	SM3, SM1, IP2, IP4, IP5

Rādītājs	Bāzes gads, 2013.gads	2019.gads	2030.gads	Datu avots	Sasaiste ar SM, IP
Gultas vietu skaits tūrisma mītnēs 2013.gadā	275	450	600	Pašvaldības dati	SM1, SM3, IP2, IP4
Tūristu uzturēšanās ilgums, nakts	1,4 nakts	2 nakts	3 nakts	Pašvaldības dati	SM1, SM3, IP2, IP4
Pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumi% no visiem pašvaldības izdevumiem	1,98%	↗	↘	Pašvaldības dati	SM2, IP1
Audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs	964	↗	↗	IZM, pašvaldības dati	SM2, IP1, IP3
Audzēkņu skaits vispārējās izglītības iestādēs	2688	↗	↗	IZM	SM2, IP3

Galvenās attīstības intereses:

- Veicināt deklarēto iedzīvotāju skaita pieaugumu;
- Attīstīt komercdarbību, kas rada augstu pievienoto vērtību;
- Izveidot novadu par radošo industriju centru un labjūtas vietu;
- Veicināt novada kā vienotas pašvaldības teritorijas attīstību.

1.6. Ilgtermiņa prioritātes

Ilgtermiņa prioritātes (IP) ir **pašvaldības darbā noteiktās prioritātes**, lai realizētu **stratēģiski nospraustos mērķus**. Stratēģiskajos darbības virzienos iespējams veikt plašu (īstermiņa un ilgtermiņa) aktivitāšu loku. Prioritārie darbības virzieni tiek noteikti ar mērķi **koncentrēt pašvaldības darbu**, lai sasniegtu pēc iespējas labākus kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājus.

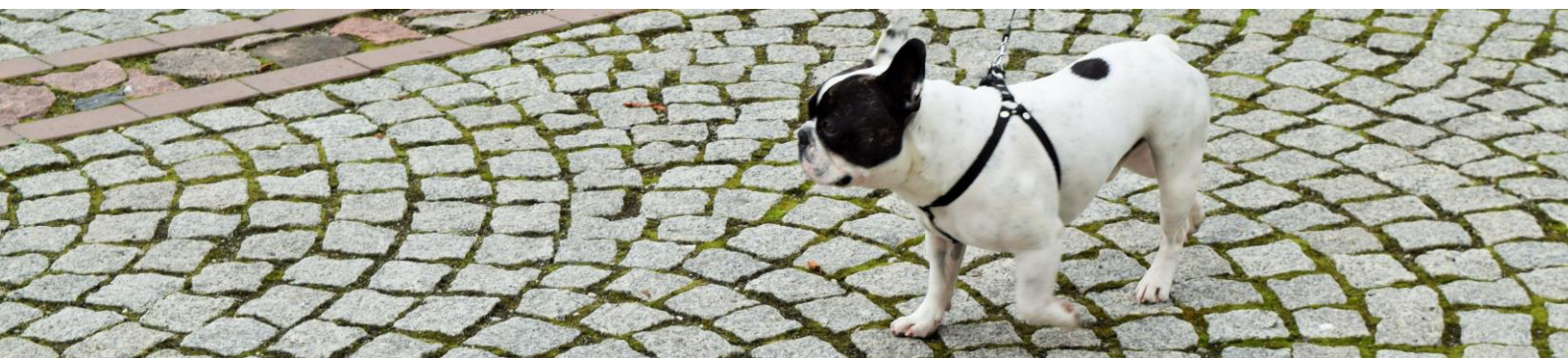
IP1 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte sakārtotā pilsētvidē un dabas vidē

IP2 Atpazīstamākā tūrisma, veselības uzlabošanas un labjūtas vieta Latvijā

IP3 Konkurētspējīga izglītība, kas veicina cilvēku intelektuālā potenciāla pilnveidi

IP4 Starptautiski atpazīstams radošo industriju centrs

IP5 Augstas pievienotās vērtības ekonomika, balstīta uz vietējo dabas resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanu

IP1 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte sakārtotā pilsētvidē un dabas vidē

Cēsu novads 2030.gadā ir izcila dzīves vieta ar kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību, uzņēmējdarbības vidi un dažādām atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējām visām vecuma grupām. Iedzīvotāji ir lokālpatriotiski, sociāli atbildīgi, iesaistās novada nākotnes veidošanā un kopienas dzīvē. Novada vide ir ainaviski daudzveidīga, sakopta. Novads ir ērti sasniedzams. Publiskā telpa ir moderna, droša, labiekārtota ar inovatīviem risinājumiem.

IP2 Atpazīstamākā tūrisma, veselības uzlabošanas un labjūtas vieta Latvijā

Novads ar izcilām dabas bagātībām, ainavām un kultūrvēsturisko mantojumu ieņem vadošo lomu tūrisma apritē. Saglabāta vēsturiskā vecpilsēta, dabas un kultūras mantojums, kas ne tikai padara novada dzīvi pievilcīgu, bet ir arī dzinējspēks uzņēmējdarbības attīstībai novadā.

Ikvienam iedzīvotājam 2030.gadā ir savlaicīgi pieejami kvalitatīvi, uz agrīno diagnostiku vērsti veselības pakalpojumi. Novadā attīstīta starptautiski atpazīstama veselības uzlabošanas vieta, kurā pieejami daudzveidīgi pakalpojumi. Tūrists Cēsu novadā izvēlas palikt vairākas nakts, ir attīstīts tūrisma piedāvājums dažādām paaudzēm un interesēm.

IP3 Konkurētspējīga izglītība, kas veicina cilvēku intelektuālā potenciāla pilnveidi

Iedzīvotājiem jebkurā vecumā 2030.gadā ir pieejamas kvalitatīvas, konkurētspējīgas un daudzpusīgas izglītības iespējas visā novadā, iedzīvotāji apgūst jaunas prasmes un zināšanas. Izglītības process balstās uz inovatīvām mācību metodēm, veicinot darbam nepieciešamo prasmju apguvi, radošumu un interesi par uzņēmējdarbību. Attīstīta mūžizglītība un interešu izglītība.

IP4 Starptautiski atpazīstams radošo industriju centrs

Novadā tiek attīstīts cilvēku radošais potenciāls. Radošo industriju attīstība ir priekšnoteikums produktu ar augstu pievienoto vērtību radīšanai. Novadā pieejams atbalsts jaunažiem uzņēmējiem un biznesa inkubatoru pakalpojumi, specializēti uz radošajām industrijām. Darbojas radošās darbnīcas un radošās rezidences, notiek plenēri, vasaras nometnes. Ir atraktīva pilsētvide. Novadā izveidota izcila vide radošām industrijām, radošas personības tiek stimulētas uzsākt uzņēmējdarbību, izglītības procesā iekļautas programmas, kas veicina radošuma un talantu attīstību.

IP5 Augstas pievienotās vērtības ekonomika, balstīta uz vietējo dabas resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanu

Pasaulē atpazīstami Cēsu novada uzņēmēju produkti un pakalpojumi, saražotā produkcija ir konkurētspējīga. Intelektuālais kapitāls tiek izmantots, lai radītu unikālus produktus ar augstu pievienoto vērtību. Modernās tehnoloģijas ir pieejamas arī novada attālākajās vietās, kas dod iespēju strādāt augsti kvalificētu darbu attālināti. Lauku teritorijās notiek aktīva saimnieciskā darbība, viensētas tiek apdzīvotas, ainavas sakoptas un lauki apstrādāti. Uzņēmējdarbības vide ir piemērota gan jaunas uzņēmējdarbības uzsākšanai, gan esošās paplašināšanai. Vietējie uzņēmēji ir radoši un inovatīvi.

1.7. Novada ekonomiskā specializācija

Cēsu novadā ir aktīva saimnieciskā dzīve, kas balstīta uz vietējo resursu pielietojumu, konkurētspējīgiem un atpazīstamiem produktiem. Pilsētas ģeotelpiskais novietojums, infrastruktūra, bagātais kultūrvēsturiskais mantojums, kā arī izglītotie cilvēkresursi ir pamats jaunu uzņēmējdarbības virzienu attīstībai novadā.

Lai mērķtiecīgi virzītu Cēsu novada ekonomisko izaugsmi, ir izvēlētas prioritārās uzņēmējdarbības nozares, kam pamatā ir esošā uzņēmējdarbības profila analīze Cēsu pilsētā un Vaives pagastā un izvērtējums par nozarēm.

Lai nodrošinātu sabalansētu un mērķtiecīgu novada ekonomisko attīstību, ir noteikta novada perspektīvā specializācija, kas ir balstīta uz esošo resursu izvērtējumu, ekonomiskajām iestrādnēm un attīstības tendencēm.

Nozares, kas raksturo Cēsu novada ekonomisko specializāciju, uzskatāmas par novada prioritāri atbalstāmajām ekonomikas nozarēm: ekonomiskajai attīstībai ir perspektīvi sekojoši tradicionālie un jaunie uzņēmējdarbības virzieni:

- RADOŠĀS INDUSTRIJAS;
- KULTŪRAS, IZKLAIDES UN AKTĪVĀS ATPŪTAS TŪRISMS;
- VESELĪBAS PAKALPOJUMI UN VESELĪBAS TŪRISMS;
- IZGLĪTĪBAS PAKALPOJUMI;
- pārtikas ražošana;
- vieglā rūpniecība;
- pakalpojumi;
- lauksaimniecība un mežsaimniecība.

Saskaņā ar Latvijas industriālo politiku, Cēsu novada pašvaldība rosinās ekonomikas strukturālās izmaiņas – veicinās preču un pakalpojumu ražošanu ar augstāku pievienoto vērtību un eksporta vērtību.

2.Telpiskās attīstības perspektīva

Telpiskās attīstības perspektīva ir Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas daļa, kurā grafiski un rakstveidā ir noteiktas teritorijas attīstības **vēlamās ilgtermiņa izmaiņas**, attīstības **vadlīnijas un prioritātes**. Tās balstās uz novada attīstības vīziju un mērķiem, ko ietver šī Stratēģija. Telpiskā struktūra iezīmē novada teritorijas **galvenās attīstības aprises**, kuras tiek detalizētas novada Teritorijas plānojumā, kas ir viens no Stratēģijas īstenošanas instrumentiem.

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas telpiskās attīstības perspektīva grafiski attēlo un apraksta vēlamo Cēsu pilsētas un novada telpisko struktūru 2030.gadā.

Novada telpiskās attīstības perspektīva līdzsvaro un savstarpēji ilgtspējīgas attīstības dimensijas – sociālo, ekonomikas un vides.

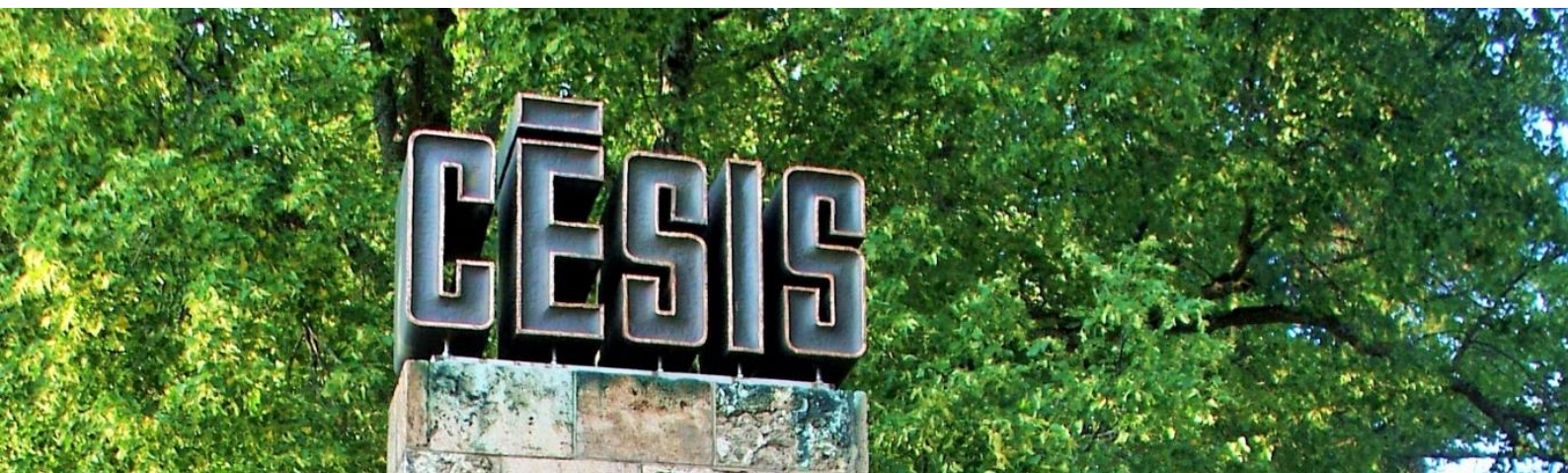
Cēsu novada telpiskās attīstības perspektīva nosaka vēlamo teritorijas telpisko struktūru, kur atspoguļotais vēlamais nākotnes stāvoklis satur vadlīnijas teritorijas integrētai plānošanai, tai skaitā teritorijas plānojuma un citu plānojumu izstrādei.

Cēsu novads ir:

- Labi sasniedzams novads ar modernizētu ceļa un dzelzceļa infrastruktūru, kvalitatīvu un pieejamu sabiedrisko transportu un komunikāciju iespējām;

- Tūrisma un atpūtas novads, pateicoties esošajam kultūrvēsturiskajam un dabas mantojumam, tradīcijām.

Novada telpiskās attīstības perspektīva ir veidota ar mērķi veicināt tās teritoriālo vienību – pilsētas un pagasta pilnvērtīgu funkcionēšanu, kvalitatīvu dzīves vidi iedzīvotājiem un dažādas saimnieciskās darbības iespējas, pievilcīgu investīciju vidi uzņēmējiem ar mūsdienīgu un videi draudzīgu satiksmes un inženiertehnisko infrastruktūru, saglabātu bagātu dabas un kultūras mantojumu.

Cēsis tiek attīstīta kā **KOMPAKTA PILSĒTA**, primāri izmantojot esošās pilsētas apbūvētās teritorijas, no jauna apgūstot degradētās teritorijas un maksimāli saglabājot bagātu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, visu nozaru attīstības politikās integrējot nosacījumus kultūrvēsturiskā mantojuma, bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanai un aizsardzībai.

Apdzīvojuma struktūra un pakalpojumi

Cēsu novada apdzīvojuma struktūru veido Cēsu pilsēta, kā arī lauku apdzīvotās vietas.

Pilsētas, ciemi un viensētas ir apdzīvojuma struktūras elementi. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam nosaka reģiona apdzīvojuma centru līmeņus, iedalot apdzīvotās vietas reģionālas un novada nozīmes attīstības centros. Vietējas nozīmes attīstības centru noteikšanu plānošanas reģions deleģējis vietējām pašvaldībām. Pilsēta un ciemi atkarībā no attīstības pakāpes apzīmēti kā attīstības centri. Saikne starp attīstības centriem nodrošinās līdzsvarotu novada un reģiona kopējo attīstību.

Cēsu pilsēta ir novada un apkārtējo teritoriju administratīvais un nozīmīgs saimnieciskās darbības centrs ar attīstītu sociālo, kultūras infrastruktūru un pakalpojumiem, kurā koncentrējas izaugsmes resursi, ekonomiskā darbība un pakalpojumi. Kopā ar Valmieru, Smiltēni un mazpilsētām veido Vidzemes reģiona pilsētu funkcionālā tīkla daļu, veicinot reģiona urbāno attīstību.

Cēsu pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo novada apdzīvoto vietu attīstības iespējas, un arī nākotnē Cēsu pilsētai ir jāattīstās kā reģiona nozīmes administratīvo pakalpojumu sniegšanas un daudzveidīgu ekonomisko aktivitāšu centram, sniedzot arī valsts un reģiona līmeņa pakalpojumus.

Cēsu novada telpiskās attīstības perspektīvas elementi:

1. Funkcionālā telpa "Centrs"
2. Funkcionālā telpa "Dzīvojamie rajoni"
3. Funkcionālā telpa "Ražošana"
4. Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas"
5. Funkcionālā telpa "Kūrorts"
6. Funkcionālā telpa "Lauku teritorijas"
7. Funkcionālā telpa "Ciemi"

Funkcionālās telpas

2.1. Funkcionālā telpa "Centrs"

Teritoriju raksturo vēsturiski izveidojusies daudzfunkcionāla izmantošana ar jauktu dzīvojamo un publisko apbūvi, augsts reprezentatīvo kultūrvēsturisko, tūrisma un sporta objektu īpatsvars, prestiži un pieprasīti mājokļi un zaļa ārtelpa. Pilsētas galvenais sabiedriskais un pakalpojumu centrs.

Funkcionālā telpā atrodas valsts aizsardzībā esošie valsts nozīmes kultūras pieminekļi un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu "Centrs" veidojošie elementi ir:

- vēsturiskās apbūves un mūsdienīgas apbūves teritorijas;
- Viduslaiku pils komplekss ar vēsturisko apbūvi un pils parku;
- vēsturiskais centrs ar arhitektoniski un sabiedriski nozīmīgām ēkām, teritorijām, tajā skaitā Sv.Jāņa baznīcu, Rožu laukumu, Veco Alus brūzi;
- nozīmīgi kultūras objekti (piemēram, Vidzemes koncertzāle Cēsis);
- Izstāžu nams, Tūrisma informācijas centrs, bibliotēka;
- sporta un atpūtas objekti (stadions, skeitparks u.c.);

- galvenais pilsētas sabiedriskais un pakalpojumu centrs: sabiedriskās iestādes, izglītības iestādes, Valsts pārvaldes iestādes, medicīnas u.c. iestādes, tirdzniecības un pakalpojumu objekti (Cēsu tirgus, tirdzniecības centri, veikali u.c.), biroji;
- transporta infrastruktūras objekti (Cēsu autoosta un dzelzceļa stacija, ielas, autostāvvietas, laukumi);
- zaļā ārtelpa (parki, skvēri, iekšpagalmi).

Funkcionālās telpas attīstību veicina vairāki investīciju projekti pilsētas vēsturiskā centra infrastruktūras saglabāšanai un atjaunošanai, Cēsu Jaunās pils infrastruktūras sakārtošanas turpināšana tūrisma un atpūtas vajadzībām, Cēsu viduslaiku pils kompleksa mūru konservācija, jaunu atpūtas objektu izveide u.c. Ik gadus palielinās atpazīstamu un populāru pasākumu skaits, kas pozitīvi ietekmē pilsētas tēlu.

Teritorijā ir augsts potenciāls gan esošo, gan jaunu sabiedriski nozīmīgu objektu attīstībai, kas kalpo kā kultūras, izglītības, atpūtas un sporta piesaistes objekti un veicina Cēsu pilsētas atpazīstamību starptautiskā mērogā.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa "Centrs" 2030.gadā ir teritorija ar augstu estētisko kvalitāti un attīstītu publisko infrastruktūru, kurā nodrošināta daudzfunkcionāla teritorijas izmantošana, attīstīta un saglabāta augstas arhitektoniskās un funkcionālās kvalitātes dzīvojamā un publiskā apbūve, ar tūrismu, atpūtu un sportu saistītas aktivitātes.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Izmantojot dizaina risinājumus, veidot emocionāli interesantu, fiziski pieejamu un pievilcīgu publisko ārtelpu ikvienam sabiedrības loceklim;
- Veicināt pozitīvas sabiedriskās domas attīstību par Cēsu pilsētu. Veidot daudzveidīgus, ar pilsētas tēlu saistītus mārketinga pasākumus, reklamēt kultūras un sporta pasākumus gan Latvijas, gan kaimiņvalstu medijos un vides reklāmās;
- Īpašu prioritāti piešķirt gājējiem un velobraucējiem, pēc iespējas samazinot pilsētas centra noslogotību ar privāto autotransportu;
- Veicināt tūrisma, sporta un kultūras ekonomiskās nozīmes pieaugumu, jaunu un daudzveidīgu tūrisma un sporta produktu izveidi, visu "dalībnieku" iesaisti vienotā pakalpojumu infrastruktūrā, starptautiski ievērojamu projektu realizāciju;
- Saglabāt un atjaunot Cēsu vecpilsētas arhitektoniski telpisko vidi, ko veido vēsturiskā plānojuma struktūra un izteiksmīgie arhitektūras elementi;

- Sekmēt Vecpilsētas teritorijas attīstību par Vidzemes reģiona lielāko tūrisma, kultūras, mākslas, atpūtas un lietišķo aktivitāšu centru;
- Veicināt radošā kvartāla un radošās uzņēmējdarbības (mākslinieku un amatnieku darbnīcas, rezidences, tirdziņi, konferenču zāles, koncerti, izrādes, brīvdabas kino u.c.) attīstību vēsturiskā Vecpilsētas centra robežās. Izveidot mūsdienīgu un starptautiski atpazīstamu radošo industriju centru;
- Noteikt reālas, pamatotas prasības jaunveidojamās un renovējamās publiskās un dzīvojamās apbūves arhitektūras elementu kvalitātei.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana - pils kompleksa attīstība un pilsētas vēsturiskā centra infrastruktūras pilnveidošana;
- Satiksmes infrastruktūras uzlabošana: saprotama pārvietošanās, gājēju ielas, ielas veidotas kā sociālas telpas, nodrošināts nepieciešamo autostāvvietu skaits (t.sk. tūristu autobusu), jauni transporta risinājumi ātrai, ērtai un drošai pilsētas centra sasniedzamībai visiem satiksmes dalībniekiem;
- Zaļo zonu sakārtošana un labiekārtošana.

2.2. Funkcionālā telpa "Dzīvojamie rajoni"

Teritoriju raksturo mazstāvu un daudzstāvu daudzdzīvokļu namu un privātmāju dzīvojamā apbūve, apkaimju sabiedriskie un pakalpojumu centri ar teritorijas funkcionēšanai nozīmīgiem publiskiem objektiem, tirdzniecības vietām, kā arī zaļā ārtelpa.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- jauktas mazstāvu un daudzstāvu namu apbūves teritorijas;
- daudzstāvu namu apbūves teritorijas;
- savrupmāju apbūves teritoriju kvartāli;
- apkaimju sabiedriskie un pakalpojumu centri;
- klīnika;
- biroji, tirdzniecības un pakalpojumu objekti (veikali, frizētavas, skaistumkopšanas saloni u.c.);
- transporta infrastruktūras objekti (transportlīdzekļu novietnes u.c.);

- zaļā ārtelpa (iekšpagalmi, atpūtas vietas u.c.).

Funkcionālās telpas attīstību veicina vairāki investīciju projekti pašvaldības un dzīvojamā fonda energoefektivitātes paaugstināšanai, daudzdzīvokļu māju koplietošanas teritoriju labiekārtojuma veidošanai, bērnu rotaļu laukumu izveidei iekšpagalmos.

Teritorijā ir potenciāls dažādu veidu mājokļu un pakalpojumu attīstībai, Cīrulišu apkaimē - kūrortoloģijas atjaunošanai.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Dzīvojamie rajoni” 2030.gadā ir teritorija ar energoefektīviem un estētiski pievilcīgiem mājokļiem, labiekārtotu publisko ārtelpu un sakārtotiem inženiertīkliem.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Primāri atjaunot un izmantot esošo mazstāvu un daudzstāvu daudzdzīvokļu ēku dzīvojamo fondu;
- Pirms privātmāju apbūves teritoriju paplašināšanas izbūvēt atbilstošu inženiertehnisko infrastruktūru (pieslēgumus pie pašvaldības centralizētajiem tīkliem);
- Veicināt dzīvojamā fonda ilgtspēju un energoresursu efektīvu izmantošanu, dzīvojamo māju tehniskā stāvokļa un arhitektoniskā veidola uzlabošanos. Veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu mājokļu siltumapgādē;

- Papildināt ar trūkstošajiem elementiem - atpūtas, sporta un bērnu rotaļu laukumiem, inženierinfrastruktūru, transportlīdzekļu novietnēm, piebraucamajiem, velosipēdistu un gājēju ceļiem u.c.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Veicināt daudzdzīvokļu namu energoefektivitātes uzlabošanu un dzīvojamā fonda atjaunošanu;
- Degradēto teritoriju sakārtošana;
- Transporta un tehniskās infrastruktūra sakārtošana;
- Privātā sektora mājokļu vides sakārtošana;
- Ģimenēm un bērniem draudzīgas infrastruktūras iekārtošana, izveidojot un attīstot zaļās zonas.

2.3. Funkcionālā telpa "Ražošana"

Funkcionālā telpa "Ražošana" ietver Cēsu novada industriālās zonas:

- Rūpniecības, Robežu ielas rajonu;
- Zeltkalna ielas rajons;
- Saulrītu ielas rajons;
- Bijusī "ARZA" teritorija;
- Valsts autoceļa A2 tiešās pieejamības teritorijas Vaives pagastā.

Teritoriju raksturo koncentrēta ražošanas, tajā skaitā enerģijas ražošanas, loģistikas un noliktavu apbūve, satiksmes un inženierkomunikāciju infrastruktūra.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- ražošanas uzņēmumu teritorijas ar funkcionālākām ēkām un būvēm;
- noliktavu un loģistikas teritorijas ar funkcionālākām ēkām un būvēm;
- biroju ēkas;
- satiksmes un inženierkomunikāciju infrastruktūras objekti;

- zaļās buferzonas pie ražošanas uzņēmumiem.

Teritorijā ir augsts potenciāls gan esošo, gan jaunu ražošanas uzņēmumu un loģistikas teritoriju attīstībai.

Apkopota informācija rakstiskā formātā gan latviešu, gan angļu un krievu valodās par pilsētā pieejamām rūpnieciskai ražošanai piemērotām teritorijām ir pieejama ieinteresētajām personām.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Ražošana” 2030.gadā ir teritorijas ar modernu tehnisko infrastruktūru nodrošinātas industriālas zonas.

Funkcionālās telpas prioritāte ir industriālo zonu, transporta un loģistikas pakalpojumu (transporta terminālu, loģistikas centru u.c.) un tehniskās infrastruktūras attīstība.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Īpaši atbalstīt uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu (gala produktu ar augstu pievienoto vērtību), kā arī radošo un jauniešu uzņēmējdarbību. Attīstīt sadarbību un atgriezenisko saiti starp zinātniekiem un uzņēmējiem;
- Izmantot profesionālās izglītības iestāžu izglītoto cilvēkresursu potenciālu, kopīgu attīstības projektu izstrādei un jaunu produkcijas noieta tirgu veidošanai gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā;
- Veicināt labvēlīgas uzņēmējdarbības un investīciju vides attīstību, piedāvājot potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem labi pieejamas un ar tehnisko infrastruktūru, tajā skaitā energoresursiem, nodrošinātas teritorijas uzņēmējdarbības attīstībai;
- Racionāli izmantot un iesaistīt ekonomiskajā apritē esošo industriālo zonu neizmantotās teritorijas un esošo tehnisko infrastruktūru - dzelzceļa atzarus, sliežu ceļus, noliktavu ēkas un būves u.tml.;
- Atbalstīt jaunu ražošanas teritoriju un objektu izveidi un esošo paplašināšanu pilsētas teritorijā, kas pielieto videi draudzīgas tehnoloģijas ar racionālo resursu izmantošanu;
- Veicināt degradēto un/vai piesārņoto teritoriju revitalizāciju, primāri piedāvāt tās investoriem jaunas ražošanas apbūves veidošanai;
- Jaunu industriālo zonu izveide uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai;
- Ieteicams jaunas, lielas ražotnes koncentrēt Rūpniecības – Robežu ielas rūpnieciskajā zonā, kas atrodas pilsētas nomalē, pieejams dzelzceļa atzars, lielas neizmantotas teritorijas, kā arī citās pilsētas industriālajās zonās, pirms tam izvērtējot katras atbilstību konkrētas uzņēmējdarbības mērķiem,

lai pēc iespējas izslēgtu konfliktu starp ražošanas un dzīvojamās apbūves funkcijām, bioloģiskās daudzveidības un vides aizsardzības mērķiem.

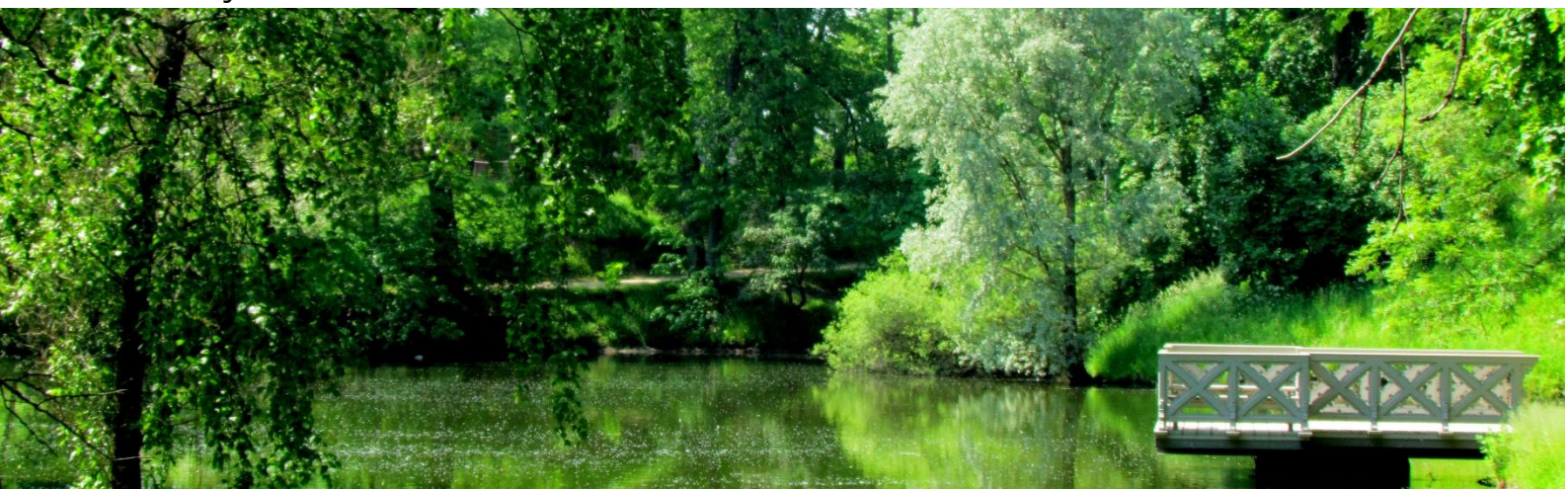
Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Esošo industriālo zonu pieejamības un transporta infrastruktūras attīstība;
- Esošo industriālo zonu nodrošināšana ar atbilstošu energoapgādes jaudu;
- Jaunas industriālās zonas izveide ar inženierkomunikācijām jaunu uzņēmumu piesaistei.

2.4. Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas"

Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas" ietver NOVADA plašās "zaļās un zilās teritorijas": mežus, mežaparkus, parkus, skvērus un ūdeņus, kas primāri tiek izmantoti ekosistēmu funkcijai un pilsētas iedzīvotāju un viesu atpūtai.

Teritoriju raksturo augsts pašvaldībai un valstij piederošu dabas struktūru īpatsvars, tajā skaitā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, praktiski neapbūvēta vide, bet izveidots labiekārtojums publiskās infrastruktūras vajadzībām.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- mežu, mežaparku un parku teritorijas;
- ūdeņu un ūdensmalu teritorijas;
- kapsētu teritorijas;
- mazdārziņu un vasarnīcu teritorijas;
- dabas takas;

- labiekārtotas pludmales (peldvietas, atpūtas vietas);
- aktīvās atpūtas iespēju (t.sk. daudzveidīgu sporta aktivitāšu) maršruti.

Teritorijā ir augsts potenciāls pilsētas vides aizsardzības funkciju nodrošināšanai, publiskās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībai, teritoriju izmantošanai pilsētas viesu atpūtai pie ūdeņiem un dabā - peldēšanai, ūdenssportam, makšķerēšanai, u. c. brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Dabas teritorijas” 2030.gadā ir sakopta, atbilstoši saglabāta un uzturēta pilsētas publiskā telpa ar daudzveidīgā atpūtas, tūrisma un estētiskā baudījuma vērtībām.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Ilgtspējīgi izmantot pilsētas dabas resursus: mežus, mežaparkus, ūdeņus, maksimāli saglabājot to daudzveidību un pašreizējo procentuālo attiecību pret apbūvētajām teritorijām;
- Saglabāt pilsētas zaļās teritorijas;
- Uzlabot pilsētas parku, skvēru, ūdensmalu u.c. zaļo publisko teritoriju infrastruktūru un pieejamību. Prioritāte ir blīvi apdzīvotas apkaimes, kur parku un skvēru labiekārtojuma līmenis ir zems, kā arī citas pilsētas nesakārtotās zaļās zonas, parki, skvēri un ielu stādījumi;
- Pilsētā veidot „zaļos koridorus”, vietām paredzot dalīto telpu kā koridora paplašinājumu ar sociāla rakstura funkciju atpūtai un publiskai aktivitātei gar ielām, nodrošinot to sasaisti ar pilsētas kultūrvēsturiskiem objektiem, arhitektoniski nozīmīgiem un interesantiem vides objektiem, ūdeņu, dabas, parku, skvēru un citām labiekārtotām un atpūtai izmantojamām teritorijām.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Veidot mūsdienīgu un Eko inovatīvu labiekārtojumu Pirtsupītes gravā daudzveidīgas aktīvās atpūtas un sporta mērķiem.

2.5. Funkcionālā telpa "Kūrorts"

Funkcionālā telpa "Kūrorts" ietver Cīrulišu apkaimes un Gaujmalas teritorijas, kuru veido dabas resursi un bijušās sanatorijas Cīruliši vēsturiskā apbūve.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi ir:

- dabas teritorijas;
- slēpošanas trases;
- pludmale;
- Gauja.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Funkcionālā telpa „Kūrorts” 2030.gadā ir teritorija, kurā ir uzturētas un attīstītas Cīrulišu un Gaujmalas apkaimju dabas un publiskās teritorijas, izveidojot modernu ārstniecības, labjūtas un atpūtas kūrortobjektus.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai;
- Nodrošināt minerālūdens urbumu aizsardzību tā kvalitātes saglabāšanai;
- Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus;

- Pašvaldības atbalsta politika (nekustamais īpašums, nodokļi, informācija u.c.), lai nodrošinātu investoru interesi par ieguldījumiem Cīrulīšu un Gaujmalas kūrorta objektu izveidē;
- Ierobežot dzīvojamo apbūvi un pakalpojumu veidus, kas traucē kūrorta teritorijas attīstībai;
- Sekmēt augsta servisa medicīnas un rehabilitācijas pakalpojumu izveidi. Šajā zonā koncentrēti izvietot ārstnieciskos kūrortus, procedūrās izmantot vietējos, dabiskos ārstnieciskos līdzekļus.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Meklēt risinājumus neizmantoto un pilsētas vidi degradējošo objektu turpmākajai attīstībai – sadarbībā ar valdību un privātiem investoriem;
- Lokālpilnojuma un rīcības programmas izveide teritorijai – kopā ar esošajiem uzņēmumiem un teritoriju īpašniekiem;
- Prioritāri sekmēt neizmantoto objektu un teritoriju sakārtošanu Cīrulīšu rajonā;
- Kūrortpilsētas statusa iegūšana un nostiprināšana.

2.6. Satiksmes infrastruktūra

Droša, ērta un ātra sasniedzamība ir viens no būtiskākajiem jebkuras teritorijas un vietas attīstības faktoriem, sevišķi svarīgi tas ir ekonomikas attīstībai.

Cēsis atrodas izdevīgā ģeogrāfiskā stāvoklī gan Latvijas, gan reģiona kontekstā, jo ir viegli sasniedzamas, izmantojot šādu kategoriju un kvalitātes autoceļus:

Valsts un starptautiskās nozīmes autoceļi:

- Rīga-Sigulda-Veclaicene (A2, E77) – 9 km no Cēsīm;
- Inčukalns-Valmiera-Valka – 15 km no Cēsīm.

Valsts 1.šķiras autoceļi:

- Umurga-Cēsis (P14);
- Valmiera –Cēsis-Drabeši (P20);
- Cēsis-Vecpiebalga-Madona (P30).

Valsts 2.šķiras autoceļi:

- Cēsīs-Raiskums-Auciems (V287);
- Cēsis-Kārļi-Ieriķi (V291);
- Cēsis-Pieškalni (V292);
- Cēsis-Rāmulji-Bānūži (V294);
- Pievadceļš pie Cēsīm (V320);
- Drabeši-Līvi (V293).

Cēsu novads un tā centrs ir labi sasniedzams, Vaives pagastu šķērso starptautiskas nozīmes autoceļš Rīga-Veclaicene, savukārt novada centrs Cēsis ir vienlīdz labi sasniedzams gan no autoceļa Rīga-Veclaicene, gan autoceļa Inčukalns-Valka. Novads ir labi sasniedzams arī reģionālā kontekstā – Cēsu pilsētu ar Valmieru savieno valsts nozīmes autoceļš Limbaži-Cēsis, ar Madonu – valsts

autoceļš Cēsis-Madona. Novada iekšienē Vaives pagasta teritoriju ar novada centru Cēsīm savieno 2.šķiras autoceļš Cēsis-Bānūži, kas šķērso visu Vaives pagasta teritoriju un ir tā galvenā transporta dzīsla. Vaives pagasta teritoriju šķērso arī 2.šķiras autoceļi Ģūģeri-Rīdzene, Drusti-Dzērbene-Skujene.

Novada sasniedzamību no ārpusē un galvenos iekšējos savienojumus nodrošina valsts uzturēti ceļi, savukārt mazākas nozīmes novada teritoriju savstarpēju savienojamību nodrošina pašvaldības ceļi Vaives pagastā un ielas Cēsu pilsētā un Vaives pagasta ciemos.

Galvenā slodze izejošam un ienākošam pilsētas transportam ir pa pilsētas austrumdaļas maģistrālajām ielām: Piebalgas, J.Poruka un Valmieras ielām.

Būtisks Cēsu pilsētas teritorijas attīstības priekšnoteikums ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana un videi draudzīgas tehniskās infrastruktūras attīstība.

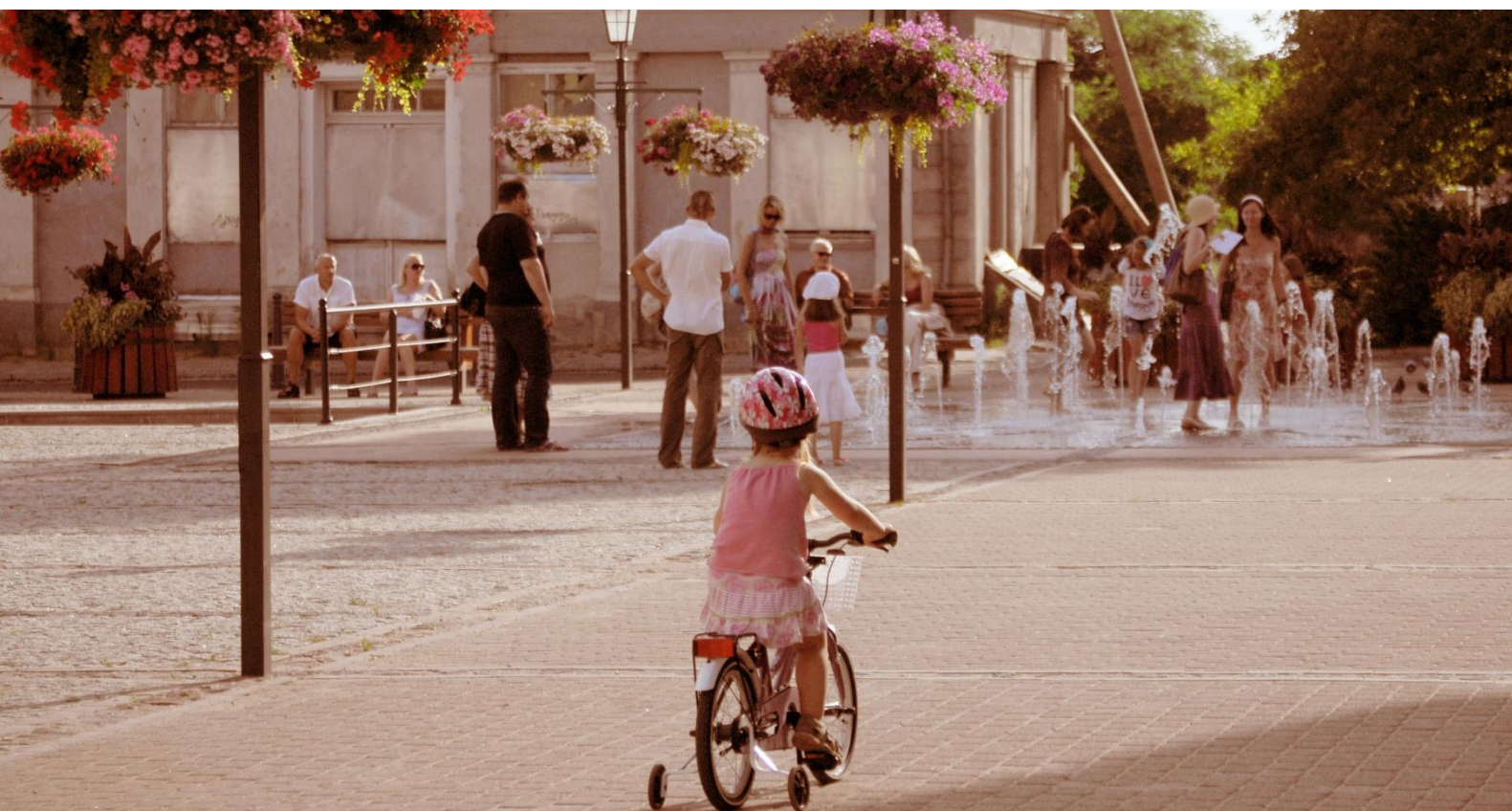
Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Satiksmes infrastruktūras attīstībā ilgtermiņā līdz 2030.gadam sasniedzamais ir efektīva iekšējā un ārējā mobilitāte.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Veicināt vienotas un savstarpēji saistītas transporta sistēmas attīstību. Plānot strukturētu, labas kvalitātes un caurlaidības autotransporta, dzelzceļa, velosipēdistu un gājēju satiksmes tīklu, ar modernu un videi draudzīgu tehnisko infrastruktūru;
- Atbalstīt jaunu transporta mezglu un šķērsojumu būvniecību;
- Veidot vizuālus akcentus uz "pilsētas vārtiem" ar labiekārtojuma elementiem un atpūtas vietām;
- Atbalstīt ātras un drošas satiksmes nodrošināšanu ar valsts galvaspilsētu Rīgu (pasažieru dzelzceļa satiksme Cēsis-Rīga stundas laikā un ātrgaitas autosatiksmei uz Rīgu) un dzelzceļa līnijas elektrifikāciju;
- Atbalstīt videi draudzīgu satiksmes veidu un elektromobilitātes infrastruktūras attīstību;
- Plānot ērtu un inovatīvu sabiedriskā transporta sistēmu, kas nodrošina optimālas pārvietošanās iespējas pilsētas iedzīvotājiem, uzņēmējiem un tūristiem;
- Paaugstināt pilsētas apkaimju ielu un ceļu tīkla kapacitāti un kvalitāti;

- Attīstīt veloceliņu, gājēju ceļu, veloparku, pastaigu un tūrisma taku tīklu un integrēt to kopējā transporta un tūrisma infrastruktūras pakalpojumu tīklā;
- Veidot jaunus veloceliņus;

- Attīstīt novada iekšējo ceļu tīkla kvalitāti, nodrošinot labāku sasniedzamību starp Cēsīm un novada apdzīvotajām vietām.

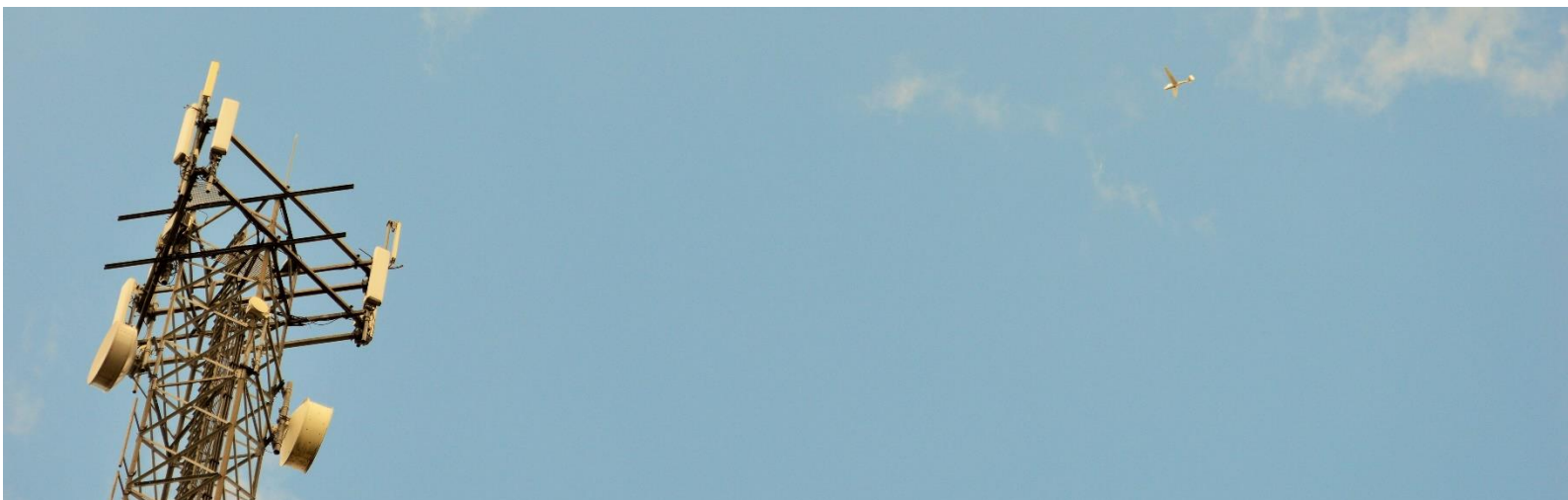
Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Jauna transporta loka izbūve – Ata Kronvalda ielas turpinājums un dzelzceļa šķērsojums;
- Pilsētas apkaimju satiksmes infrastruktūras sakārtošana (asfaltētas ielas, gājēju ietves, velosipēdistu ceļi);
- Videi draudzīga transporta attīstība (elektromobilji, velotransports u.t.t.).

2.7. Tehniskās infrastruktūras attīstība

Cēsu novada tehnisko infrastruktūru veido pilsētas centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas, siltumapgādes, elektroapgādes, gāzes apgādes un sakaru nodrošināšanas sistēmas tīkli un objekti, pilsētas hidrotehniskās būves.

Maģistrālo inženierkomunikāciju infrastruktūras attīstību veicina vairāki investīciju projekti pilsētas ūdensapgādes un kanalizācijas, siltumapgādes sistēmas attīstībai.

Cēsu pilsētas siltumapgādes attīstības stratēģija vērsta uz centralizētās siltumapgādes sistēmas energoefektivitātes un drošības paaugstināšanu, kā arī uz apkārtējās vides piesārņojuma un siltumnīcefektu radošo gāzu emisijas samazināšanu atmosfērā.

Pilsētas attīstībai nozīmīgākie inženierkomunikāciju infrastruktūras elementi ir:

- centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas, tajā skaitā lietusskanalizācijas, infrastruktūras tīkli un objekti: ūdensvadi un kanalizācijas kolektori, sūkņu stacijas, atdzelžošanas iekārtas u.c.;
- pilsētas ūdensgūtnes;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtas;
- katlu mājas, maģistrālie siltumtīkli;
- elektroapgādes apakšstacijas un elektropārvades līnijas;
- ielu apgaismojuma tīkls;
- centralizētās gāzes apgādes sistēmas objekti;
- fiksēto telekomunikāciju operatoru sakaru infrastruktūras tīkli un objekti (optisko sakaru kabeli u.c.);

- publiskie mobilo elektronisko sakaru tīklu operatoru bezvadu sakaru infrastruktūras tīkli un objekti.

Modernu un videi draudzīgu inženierkomunikāciju, tajā skaitā sakaru sistēmu nodrošinājums veicinās dzīves kvalitātes celšanos, uzņēmējdarbības aktivizēšanos un sekmēs investīciju palielināšanos.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

Inženierkomunikāciju infrastruktūras attīstībā ilgtermiņā līdz 2030.gadam sasniedzamais ir inženiertehniski nodrošināta un energoefektīva pilsēta.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

- Visas pilsētas apkaimes nodrošināt ar vides aizsardzības un sabiedrības veselības prasībām atbilstošām inženierkomunikācijām;
- Sekmēt jaunu pieslēgumu veidošanu pie pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes tīkliem un esošo pieslēgumu racionālu izmantošanu, centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes lietotāju skaita palielināšanu;
- Optimizēt centralizēto ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes sistēmu: veikt tīklu paplašināšanu un rekonstrukciju, siltuma un elektroenerģijas ražošanas tehnoloģiju, kas izmanto fosilos energoresursus pāreju uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu;
- Neatbalstīt individuālo piesārņojošo enerģijas ražošanas avotu būvniecību pilsētas centralizētās siltumapgādes zonā;
- Veikt energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus: CO₂ gāzu samazinājumu, alternatīvo energoresursu apjoma palielināšanu, ēku renovāciju, publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūras modernizāciju (energoefektīvu gaismekļu uzstādīšanu);
- Izstrādāt Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu, sasniegt CO₂ gāzu emisiju samazinājumu vismaz par 20% (vismaz 20% energoefektivitātes uzlabojumi un 20% no izmantojamās enerģijas apjoma sastāda atjaunojamie energoresursi);
- Pilsētas industriālajās zonās nodrošināt ražošanas tehnoloģiskajiem procesiem nepieciešamās elektroapgādes jaudas pietiekamā apjomā;
- Atbalstīt "Zaļo enerģiju", alternatīvos energoapgādes veidus un videi draudzīgu tehnoloģiju un standartu attīstību, vietējo atjaunojamo energoresursu izmantošanu, elektromobiļu uzlādes staciju izveidi;
- Samazināt atkarību no fosilajiem energoresursiem;

- Sakārtot pilsētas lietus ūdens apsaimniekošanas sistēmu. Izveidot modernu lietus savākšanas sistēmu.

Prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības

- Energoefektivitātes pasākumu ieviešana;
- Atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- Ātrgaitas interneta pārklājuma attīstība, nodrošināt pieejamību visiem pilsētas iedzīvotājiem.

2.8. Funkcionālā telpa "Lauku teritorijas"

Lauku teritorijas ir telpa ārpus pilsētas un ciemiem un ietver lauksaimniecības un mežu teritorijas, ūdeņus, ekonomisko aktivitāšu teritorijas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, vietas tūrismam un rekreācijai.

Novada perspektīvā telpiskā struktūra ir savstarpēji funkcionāli saistītu komplekso telpas vienību kopums, kur katrai no tām paredzams galvenais telpas izmantošanas un attīstības virziens. Lauku teritoriju stiprināšanas mērķis - veicināt lauku apdzīvoto vietu ārpus Cēsu pilsētas un lielāko ciemu teritorijām sociālo un ekonomisko attīstību, lai saglabātu lauku, īpaši attālāko teritoriju, ekonomisko aktivitāti un apdzīvotību. Pašreiz novada lauku apvidos ekonomiskās aktivitātes balstās uz divām nozarēm – lauksaimniecību (zemkopība, lopkopība) un mežsaimniecību (mežizstrāde un kokapstrāde). Lauku apvidu atdzīvināšanai jānotiek, saglabājot tradicionālās nozares, orientējot tās uz specializāciju. Vienlaikus lauku teritorijās attīstāmas jaunas nozares, kā prioritāti nosakot

tūrismu, kokapstrādi, vieglo ražošanu un transporta un loģistikas uzņēmumu darbību valsts nozīmes automaģistrāles tuvumā.

Īpaši stiprināmi tie lauku teritoriju elementi, kas svarīgi novada ilgtspējīgai attīstībai. Lai saglabātu lauku telpas esošās kvalitātes, veicinātu ekonomisko attīstību un paaugstinātu iedzīvotāju dzīves līmeni, ņemot vērā pieejamos resursus, teritorijas līdzšinējās izmantošanas un attīstības īpatnības un perspektīvo ekonomisko darbību, ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izdalīti šādi būtiski novada lauku teritorijas elementi:

- Lauksaimniecības teritorijas;
- Mežsaimniecības teritorijas;
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;
- Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas;
- Tūrisma /rekreācijas un ainaviski nozīmīgas teritorijas;
- Jauktas izmantošanas teritorijas.

Vēlamās ilgtermiņa izmaiņas

- Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;
- Lauksaimniecības kooperatīvu attīstība;
- Lauku darbības daudzveidošana;
- Meža izzinošās, rekreatīvās vērtības pilnvērtīga izmantošana.

Vadlīnijas attīstības plānošanai

Lauksaimniecības teritoriju attīstībai

- Lauksaimniecības attīstības teritorijās par prioritāti uzskatāma visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot bioloģisko un videi draudzīgo lauksaimniecisko ražošanu un lauksaimniecības produkcijas pārstrādi;
- Nav pieļaujama īpaši vērtīgo lauksaimniecības zemju transformācija citos izmantošanas veidos, degradēšana, aizaudzēšana ar krūmiem, nezālēm un meliorācijas sistēmu sagraušana;
- Kritiski izvērtējama vērtīgo lauksaimniecības zemju apmežošana;
- Minimālā jaunveidojamā lauksaimniecības zemju zemes vienību platība - 2 ha;
- Tiek atbalstīta teritoriju izmantošanas dažādošana.

Mežsaimniecības teritoriju attīstībai

- Teritorijās prioritāte ir ilgtspējīga mežu resursu apsaimniekošanai un izmantošana, atjaunojot mežus un mazvērtīgākās lauksaimniecības teritorijas apmežojot;
- Teritorijās tiek atbalstīta ar kokapstrādi saistītu ražotņu attīstība – koksnes pārstrāde, mēbeļu un galdniecības izstrādājumu ražošana, būvkonstrukciju ražošana, koksnes ķīmija u.c., veicinot jaunu darbavietu rašanos;
- Tiek atbalstīta arī derīgo izrakteņu ieguves, medību tūrisma un dabas tūrisma attīstība, veidojot atbilstošu infrastruktūru. Nav izslēgta arī neliela mēroga lauksaimniecības, zivsaimniecības, amatniecības un dažādu pakalpojumu uzņēmumu veidošanas iespēja;
- Teritoriju attīstības iespējas jāsabalansē ar citiem iespējamajiem attīstības veidiem, lai negatīvi neietekmētu mežsaimniecības attīstību;
- Minimālā jaunveidojamā meža teritoriju zemes vienību platība - 2 ha;
- Paredzot nevērtīgāko lauksaimniecībā izmantojamo zemju apmežošānu, nav pieļaujama augstvērtīgu ainavu un kultūras pieminekļu aizsegšana;
- Veicināt mežu saglabāšanu un izmantošanu iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām. Novada teritorijā mežsaimniecība un kokapstrāde ir svarīgas ekonomikas nozares.

2.9. Funkcionālā telpa "Ciemi"

Ciemi Rīdzene, Krīvi, Rāmuļi un Mežmaļi pildīs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru lomu. Dažādojot pakalpojumu piedāvājumu, tie darbosies kā Cēsu pilsētas sadarbības posms. Ciemiem novada teritorijas plānojumā nosakāmas robežas un funkcionālais zonējums. Esošo pakalpojumu nodrošinājums apdzīvotajās vietās atbildīs ciemos nodrošināmo pakalpojumu apjomam;

Ciemos nodrošināmie pakalpojumi:

- dzīvojamās apbūves teritorijas (dzīvojamais fonds, dzīvesvietas nodrošinājums);
- darbavietas (teritorijas, kas izmantojamas saimnieciskai darbībai, tai skaitā ražošanas objektu izvietojumam);
- sabiedriskā transporta pieejamība;
- nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi;
- ceļš līdz augstāka līmeņa attīstības centram.

Pārējās apdzīvotās vietas

Pārējo apdzīvoto vietu – ciemu, viensētu un viensētu grupu plašāka attīstība netiek prognozēta. Tiek atbalstīta viensētu un to grupu pastāvēšana lauku teritorijā, lai saglabātu tradicionālo lauku apdzīvojuma veidu, veicinātu vienmērīgu lauku apdzīvotību, saglabāta kultūrainava un tradīcijas. Apdzīvotās vietas nodrošināmas ar ceļiem, elektroenerģijas un komunikāciju infrastruktūru.

Vadlinijas teritorijas plānošanai

- Jānodrošina maksimāli ērtas pieejas iespējas pamata izglītībai, neatliekamajai medicīniskajai palīdzībai, minimālo ikdienas pakalpojumu un preču klāstam, kā arī jābūt nodrošinātām satiksmes iespējām līdz administratīvajam centram – Cēsīm;
- Izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, detalizēti jāizvērtē un jāizmanto jau esošais apdzīvojuma struktūras potenciāls;
- Jānosaka ciemu kompaktas apbūves teritorijas ar dzīvojamo un publisko apbūvju teritorijām;
- Ciemu apbūves teritorijās jāizvieto ražošanas un tehniskās infrastruktūras objekti, kā arī jānodrošina dabas un apzaļumotās teritorijas iedzīvotāju rekreācijai;
- Pārskatot ciemu robežas, jāizslēdz no tām mežu, ūdeņu un lauksaimniecības teritorijas;
- Jānosaka katra ciema apbūves teritoriju funkcionālais zonējums un pakalpojumu struktūras attīstība;
- Jaunā apbūve maksimāli kompakti koncentrējama jau esošo ciemu robežās, paredzot jaunās apbūves teritorijas, jāizstrādā detalizēti ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas risinājumi.

3. Ieviešanas

Būtisks novada attīstības priekšnoteikums ir sabiedrības informētība, sabiedrības vienotība un tās atbalsts izaugsmei un pozitīvām aktivitātēm. Cilvēki ar saviem raksturiem un darbībām veido visu notiekošo attīstību.

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ievieš, realizējot Cēsu novada attīstības programmas, nozaru attīstības plānošanas dokumentus, teritorijas plānojumu un lokālplānojumus.

Pašvaldība, izmantojot dažādus komunikācijas kanālus, nodrošina pastāvīgu sabiedrības informēšanu par iespējām, par notiekošo un plānoto, kas nodrošina klientorientētu pieeju novada funkciju īstenošanā un attīstībā.

Stratēģijas uzraudzības galvenais uzdevums ir novērtēt pašvaldības ikgadēji veiktās aktivitātes un to devumu stratēģisko mērķu un rīcības virzienu sasniegšanā un sagatavot pārskatu. Pārskats sniedz iespēju pašvaldības pārstāvjiem pirms ikgadējā pašvaldības budžeta plānošanas iepazīties ar pašvaldības kopējo progresu stratēģisko uzstādījumu sasniegšanā un, balstoties uz kopējo situāciju, sagatavot savu nākamā gada darbības plānu.

Stratēģijas ieviešanas pirmā kārtā ir Cēsu novada attīstības programma 2013.-2019.gadam. Tā ir integrēta ES plānošanas perioda 2014.-2020.gadam pasākumos. Stratēģisko mērķu sasniegšanu plašākā pārskatā izvērtē pirms katrām pašvaldības vēlēšanām (sniedzot vispārēju apskatu par pēdējo četru gadu laikā paveikto), kā arī pirms jauna ES daudzgadu budžeta perioda – 2020.gadā un 2027.gadā.

Lai novērtētu stratēģisko mērķu sasniegšanu, sagatavo Stratēģijas ieviešanas ziņojumu.

Ziņojumā ietver:

1. Aktualizētus attīstības indikatoru rādītājus;
2. Vērtējumu par stratēģisko mērķu sasniegšanas progresu;
3. Vērtējumu par telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas progresu;
4. Vērtējumu par Stratēģijas atbilstību aktuālajām ekonomikas un sociālo procesu;
5. Tendencēm un politiskajām nostādnēm nacionālā, Vidzemes reģiona un vietējā līmenī;
6. Priekšlikumus Stratēģijas grozījumiem, ja nepieciešams.

Attīstības indikatoru rādītājus var papildināt, lai labāk pamatotu vērtējumu. Rādītājiem izmanto publiski pieejamus informācijas avotus, kā arī kvalitatīvus pētījumus (iedzīvotāju aptauju, ekspertu vērtējumu, u.c.).

Stratēģisko mērķu sasniegšanas indikatori ir atskaites punkts pašvaldībai, pieņemot lēmumus, sastādot ikgadējo budžetu un investīciju plānu, kā arī izvērtējot atsevišķu pasākumu ieviešanu, kuru koriģē atbilstoši pašvaldības budžeta iespējām, attīstības tendencēm Latvijā un Eiropā u.c. faktoriem.

Pašvaldība nodrošina Stratēģijas ieviešanas ziņojuma pieejamību pašvaldības mājas lapā, organizē diskusiju sabiedrībā par nepieciešamību veikt izmaiņas novada stratēģiskajos mērķos, vīzijā, ilgtermiņa prioritātēs un telpiskās attīstības perspektīvā.

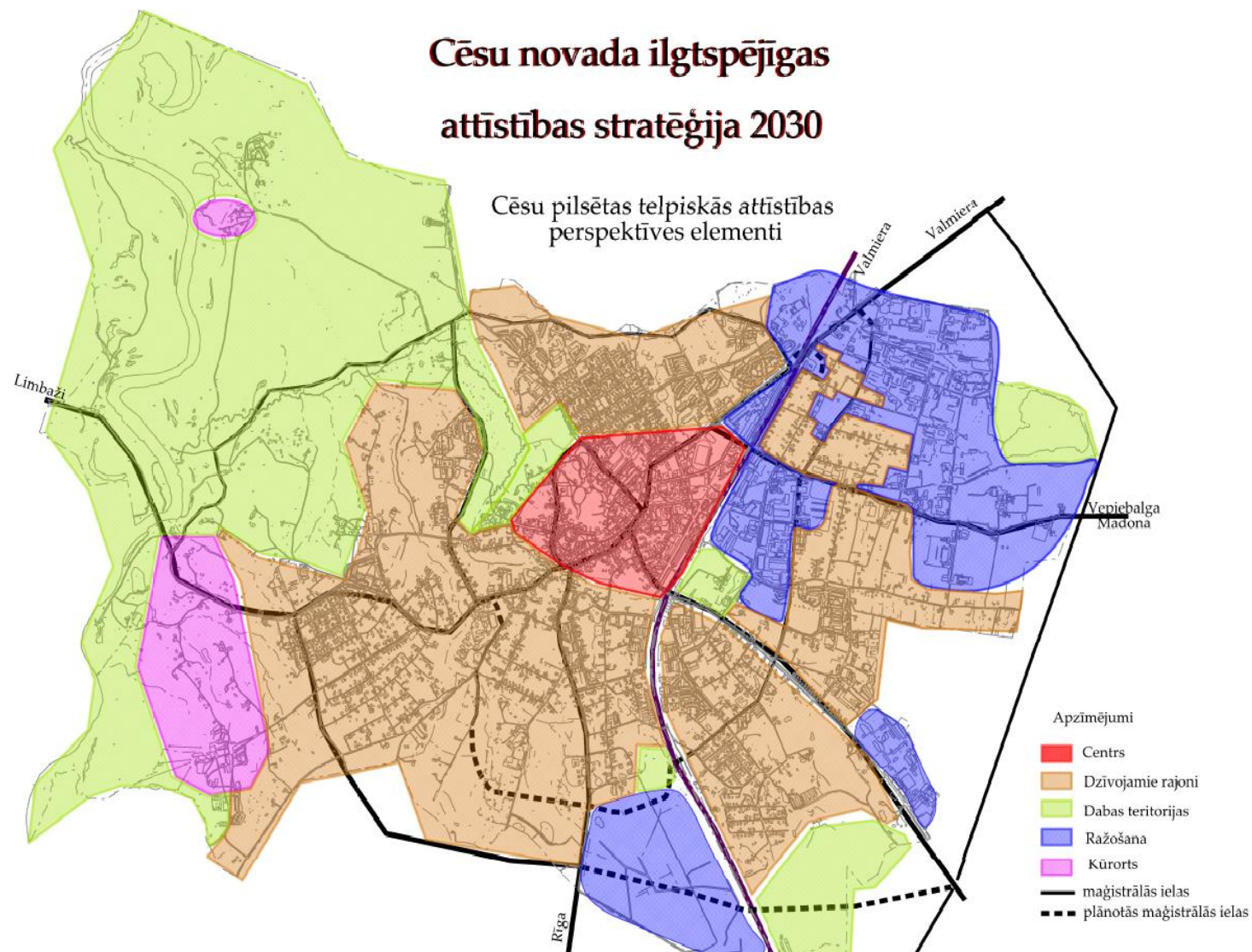
Stratēģijas ieviešanas ziņojumā ņem vērā arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam, Vidzemes plānošanas reģiona stratēģijas 2030.gadam un Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma ieviešanas ziņojumus.

Stratēģijas ieviešanas ziņojuma sagatavošanu koordinē Cēsu novada Attīstības nodaļa.

Mērījumu dati un analīze ir instruments, kas palīdz visām pašvaldības struktūrvienībām pieņemt kvalitatīvus lēmumus. Stratēģiskie mērķi un mērījumi ir kā vadlīnijas, kuras palīdz izvērtēt pašvaldības realizēto aktivitāšu un programmu prioritātes.

Pielikumi

Pielikums Nr.1

Pielikums Nr.2

